

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою
(пост. 8 п. 10 від « 25 » лютого 2021 р.)

Ректор

А. А. Мазаракі

**ПРОГРАМА
вступних іспитів до аспірантури**

освітньо-науковий ступінь «доктор філософії»

галузь знань 08 – Право

спеціальність 081 – Право

Київ 2021

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: Т.О. Гуржій, д.ю.н., проф.
Н.А. Мазаракі д.ю.н., доц.
Л.В.Ніколаєва, к.ю.н., проф.
В.В.Мушенюк, д.ю.н., доц.

Програму обговорено та схвалено на засіданнях:
кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права
від 13.01.2020р., протокол № 9.
кафедри міжнародного приватного, цивільного та комерційного
права від 20.01.2021р., протокол № 13.
кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу від 4.02.2021р.,
протокол № 11.

Рецензенти:
Олійник О.В. – доктор юридичних наук, професор
Крегул Ю.І. – кандидат юридичних наук, професор

Освітній ступінь

Доктор філософії

Галузь знань

08 Право

Спеціальність

081 Право

ВСТУП

Програма вступного іспиту до аспірантури за спеціальністю 081 «Право» охоплює основні галузі права та корелюється з напрямками науково-правових досліджень провідних науковців Київського національного торговельно-економічного університету.

Метою вступного іспиту є виявлення достатнього рівня знань для навчання в аспірантурі та здобуття освітнього/наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Вступний іспит здійснюється на підставі Правил прийому до аспірантури та докторантури КНТЕУ та передбачає комплексну перевірку знань абітурієнтів за завданнями (екзаменаційними білетами), розглянутими і схваленими на засіданнях кафедр: адміністративного права, фінансового та інформаційного права; міжнародного приватного, цивільного та комерційного права; загально-правових дисциплін.

Тема 1. Теорія держави і права

Права людини, класифікація прав людини та їх гарантії, права людини та право, правова держава. Становлення та особливості розвитку державності, права та правової системи України. Закономірності виникнення та тенденції розвитку світової теоретичної думки про державу та право, періодизація та класифікація вчень про державу і право. Основні політичні та правові доктрини. Історія політико-правової думки України. Правосвідомість, її структура та види, правова культура суспільства та особи, право та релігія, право і мораль. Юридично значуща поведінка, правомірна поведінка та правопорушення, зловживання правом, юридична відповідальність і її механізм.

Тема 2. Конституційне право

Конституційно-правові відносини: їх суб'єкти, об'єкти, види, підстави виникнення, зміни та припинення. Конституційні засади економічної системи. Відповідальність у конституційному праві: правова природа, особливості, її види (форми), підстави, суб'єкти, санкції. Відповідальність за порушення виборчого законодавства. Поняття органу державної влади, класифікація органів державної влади. Конституційне закріплення системи органів державної влади. Підстави та порядок дострокового припинення повноважень парламенту. Конституційно-правовий статус глави держави. Загальна характеристика інституту

президентства. Функції та повноваження глави держави. Підстави та процедура дострокового припинення повноважень глави держави. Усунення президента з поста в порядку імпичменту. Конституційно-правовий статус органів при президентові. Виконавча влада та система її органів. Конституційно-правовий статус уряду та інших органів виконавчої влади. Конституційний контроль і його види. Порядок формування, функції та повноваження органу конституційної юрисдикції. Процедури розгляду справ органом конституційного правосуддя. Конституційно-правове регулювання судової системи. Суди системи судоустрою України. Конституційні гарантії діяльності суддів. Конституційні засади судочинства. Правовий статус Вищої ради правосуддя. Система територіального устрою. Конституційно-правовий статус адміністративно-територіальних одиниць. Порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою.

Тема 3. Трудове право

Соціальне призначення трудового права; тенеза трудового права, тенденції та прогнозування його подальшого розвитку; вплив конституції, галузей публічного та приватного права, політичних, релігійних і моральних норм на трудове право; трудове право в системі національного права. Предмет, метод, система, функції, принципи та суб'єкти трудового права. Джерела трудового права. Сфера дії трудового права. Трудове право в системі національного права. Правове забезпечення зайнятості населення та працевлаштування. Гарантії реалізації права на зайнятість. Трудові правовідносини та їх суб'єкти. Правові основи соціального діалогу у сфері праці: поняття, принципи, суб'єкти, система, організаційно-правові форми. Колективні угоди та колективні договори. Трудовий договір: поняття, сторони, зміст, форми, види; співвідношення з цивільно-правовими договорами, пов'язаними з працею. Укладення, зміна та припинення трудового договору. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку. Правові аспекти нормування й оплати праці. Гарантії та компенсації. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору. Дисципліна праці та правові засоби її забезпечення. Охорона праці. Індивідуальні та колективні трудові спори (конфлікти). Міжнародно-правове регулювання трудових відносин. Зарубіжне трудове право.

Тема 4. Аграрне право

Правове забезпечення державної аграрної політики на національному, регіональному та на місцевому рівні; правові проблеми продовольчої безпеки України; Нормативні та інші джерела аграрного

права України; норми аграрного права. Стан, тенденції та перспективи правового регулювання аграрних відносин в умовах світових інтеграційних економічних процесів, гармонізації й адаптації національного законодавства до вимог ЄС та СОТ. Правове становище суб'єктів аграрних правовідносин; організаційно-правові форми ведення товарного сільськогосподарського виробництва, господарської діяльності у сфері виробництва продовольства. Правове забезпечення виробничо-господарської діяльності у сфері сільського господарства, виробництва продовольчої продукції. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства. Державне та самоврядне регулювання аграрних відносин. Правове регулювання аграрних відносин у окремих галузях сільського господарства. Податкові відносини в аграрному секторі економіки. Сільськогосподарська дорадча діяльність. Податково-правове та бюджетне регулювання відносин природокористування у сільському господарстві.

Тема 5. Адміністративне право і процес, фінансове право, інформаційне право

Адміністративно-правові засади публічного адміністрування. Адміністративно-правові відносини. Суб'єкти адміністративного права. Адміністративний примус і адміністративна відповідальність. Адміністративно-правовий механізм захисту прав і свобод громадян. Адміністративно-правове забезпечення законності в публічному адмініструванні. Адміністративно-правові засади управління економічною, соціально-культурною та політичною сферами. Адміністративно-правові засади публічного контролю. Адміністративний процес. Адміністративне судочинство. Адміністративні провадження. Правові засади публічних консультацій. Адміністративно-правові засади захисту персональних даних. Інформаційні права і свободи та підстави для їх обмеження. Захист інформаційних прав і свобод. Адміністративно-правовий статус громадських організацій. Адміністративні послуги. Адміністративно-правове забезпечення економічної безпеки підприємства. Звернення в адміністративному праві. Основи правового державного та недержавного регулювання різних галузей промисловості: дозволи, ліцензії, сертифікати, реєстрація, контроль, нагляд. Правовий статус банківської таємниці. Система фінансового законодавства. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини. Суб'єкти фінансового права. Фінансова діяльність інститутів публічної влади. Правове регулювання фінансового контролю. Банківська система України: правове регулювання, повноваження та особливості функціонування. Правові засади інформаційної діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, органів охорони правопорядку і правосуддя, установ та

організацій різних форм власності, неурядових організацій та інших інститутів громадянського суспільства. Охорона державної таємниці та інших відомостей з обмеженим доступом. Відповідальність за скоєння правопорушень в інформаційній сфері.

Тема 6. Кримінальне право. Криминологія.

Вчення про кримінальний закон: поняття та призначення кримінального закону, його соціальна та криминологічна обумовленість; системність і якість кримінального закону, закономірності і тенденції його розвитку й удосконалення; застосування кримінального закону та його ефективність; термінологія кримінального закону; тлумачення кримінального закону; місце кримінального закону в системі національного законодавства. Вчення про злочин: визначення злочину та відмежування його від незлочинної поведінки; межі криміналізації та декриміналізації; підстава кримінальної відповідальності та її диференціація.

Злочини як соціальне явище; криминологічна характеристика та структуризація злочинності; соціологія злочинності; злочинність у різних народів; засади державного та громадського контролю за злочинністю.

Причини та умови злочинності; сучасна теорія причин і умов (факторів, детермінант) злочинності; чинники (економічні, соціальні, моральні, психологічні та інші) впливу на злочинність; детермінація окремих видів злочинів; криминологічна ситуація; кримінальна субкультура; причини конкретного злочину. Запобігання злочинності та її основні стратегії, криминологічна політика держави; загальносоціальне та спеціально-криминологічне запобігання злочинам; криминологічне планування запобігання злочинності; запобігання організованим, професійній, рецидивній та іншим видам злочинності; нормативно-правове забезпечення запобігання злочинності.

КРИТЕРІЇ

оцінювання знань на вступному іспиті зі спеціальності для здобуття ступеня вищої освіти доктор філософії

1. Загальні положення:

Мета вступного іспиту зі спеціальності – оцінити відповідність знань, умінь та навичок вступників згідно з вимогами програми вступних іспитів до аспірантури.

2. Структура екзаменаційного білета:

Екзаменаційний білет вступного іспиту зі спеціальності складається з 3-х питань.

3. Критерії оцінювання:

- Рівень знань оцінюється за 100-бальною шкалою.
- Максимальна кількість балів за повні правильні відповіді: перше питання – 35 балів, друге питання – 35 балів, третє питання – 30 балів. Неправильна відповідь оцінюється у 0 балів.
- Особи, які отримали менше 60 балів до наступних іспитів не допускаються та участі у конкурсі не беруть.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема 1. Теорія держави і права

1. Guarnieri C., Pederzoli P. The Judicial System. The Administration and Politics of Justice. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2020. 232 p.
2. Jurisprudence in a Globalized World. Luis Fabra-Zamora ed. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2020. 288 p.
3. La Torre M., Niglia L. The Quest for Rights. Ideal and Normative Dimensions. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019. 256 p.
4. Бадида А.Ю. Соціальна держава в умовах глобалізації: монографія. Ужгород: РІК-У, 2019. 200 с.
5. Гуйван П.Д. Право на справедливий суд: сутність та темпоральні виміри за міжнародними стандартами: монографія. Харків: Вид-во “Право”, 2019. 584 с.
6. Концепція держави і права: історико-теоретичний аналіз / А.Є. Шевченко, С.В. Кудін та ін.; за заг. ред. А.Є. Шевченка. - Вінниця: ТОВ “Нілан-ЛТД”, 2018. 248 с.
7. Макаренко Л.О. Правова культура: теоретико-методологічні основи дослідження: монографія. Київ : Парламент. вид-во, 2019. 574 с.
8. Політико-правова ментальність українського соціуму в умовах європейської інтеграції: монографія; за ред. М. П. Требіна. Харків: Вид-во “Право”, 2019. 744 с.
9. Соціально-правова цінність людини в сучасному праворозумінні: монографія / А. Є.Шевченко, С. З. Холоднюк. Вінниця : ТВОРИ, 2019. 265 с.
10. Чебикін О.Я., Булгакова В.О. Психологічні основи правової культури та умови її корегування: монографія. Одеса: Лерадрук, 2019. 162 с.

Тема 2. Конституційне право

1. Butler G. Constitutional Law of the EU's Common Foreign and Security Policy. Bloomsbury: Hart Publishing, 2019. 376p.
2. Frankenberg G. Comparative Constitutional Studies: Between Magic and Deceit. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019. 360 p.
3. Tushnet M., Khosla M. Unstable Constitutionalism: Law and Politics in South Asia. NY. : Cambridge University Press, 2019. 414 p.
4. Агафонова Н. А. Конституційна реформа в Україні: механізми реалізації та проблеми ефективності: монографія. Київ: Ін-т законодавства ВРУ. 2018. 415 с.
5. Деркач А. Л. Захист прав людини у конституційному процесі: питання теорії та практики. дисертація ... докт. юрид. наук : за спеціальністю 12.00.02 – конституційне право і муніципальне право; 12.00.11 – міжнародне право. К., 2019. 390 с.
6. Задорожня Г. В. Конституційно-правовий статус глави держави в Україні та зарубіжних країнах: порівняльний аналіз: монографія. Київ: Алерта, 2016. 552 с.
7. Законодавчі напрями розвитку держави і суспільства / За заг. ред. О. Л. Копиленка, Є. Р. Бершеди, О. М. Клименко. Київ : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2019. 574 с.
8. Купрій В. М. Конституційний процес: питання конституційно-правових обмежень: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. К., 2019. – 205 с.
9. Француз-Яковець Т.А. Конституційні основи бікамералізму в сучасних державах Європи: порівняльний аспект : монографія. Київ, 2018. 818с
10. Француз-Яковець Т.А. Конституційно-правові засади бікамералізму в сучасних європейських країнах: дисертація ... докт. юрид. наук: 12.00.02. конституційне право; муніципальне право. Інститут законодавства ВРУ. К., 2020. 497с.

Тема 3. Трудове право

1. Cabrelli D. Employment Law - Law Express. Oxford: Oxford University Press, 2018. 298.
2. Cabrelli D. Employment Law in Context. Oxford: Oxford University Press, 2019. 865p.
3. Liukkunen U. Collective Bargaining in Labour Law Regimes. A Global Perspective: monograph. Basel: Springer International Publishing, 2019. 622 p.

4. Бірюкова А. Г. Трудове право та трудове законодавство : проблеми співвідношення : монографія. М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Харьков : Панов А. М., 2016. 401 с.
5. Бонтлаб В. В. Проблеми теорії та практики нормативно-правового регулювання вирішення трудових спорів (конфліктів) : монографія. Київ : Вид-во «ПВГОІ «Видавництво «Людмила», 2019. 420 с.
6. Дараганова Н. В. Управління охороною праці : правове забезпечення : монографія. Київ : КНТЕУ, 2018. 484 с.
7. Журавель В. І. Концепція оптимізації співвідношення індивідуальних та колективних форм захисту трудових прав працівників : монографія. Харків : Константа, 2017. 442 с.
8. Кисельова О. І. Співвідношення міжнародного, державного, колективно-договірного та індивідуально-договірного регулювання трудових відносин : монографія. Харків : Колегіум, 2017. 426 с.
9. Любчик О. А. Кодифікація трудового законодавства України : теорія та практика : монографія. Харків. Константа, 2017. 420 с.
10. Панченко М. В. Теорія забезпечення гідної праці державних службовців України : монографія. Харків : ПромАрт, 2019. 440 с.

Тема 4. Аграрне право

1. Czechowski P. Prawo rolne na tle ustawodawstwa unii europejskiej. W. : Wydawnictwa Prawnicze PWN, 2019. 246 s.
2. Kurylo V., Mushenok V. Legal regulation of budgetary support for agricultural production: theory and modern realities. Formation of modern social, economic organizational mechanisms development of entities agrarian business: collective monograph. Riga, 2017. P. 136–145.
3. Peterson M. F. Agrarian law of Europe: monograph. London. Publishing House Scientific Guild. 2017. 237 p.
4. Shan A. Agricultural, land law and real estate: monograph. Law Report, April 2018. 124 p.
5. Григор'єва Х.А. Державна підтримка сільського господарства України: проблеми правового забезпечення : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.
6. Малік М.Й., Спаський Г.В. Розвиток підприємництва та кооперації аграрного сектору Закарпаття в умовах євроінтеграції: монографія. К.: Аграр. наука, 2018. 284 с.
7. Мушенок В. В. Фінансово-правові засади державної аграрної політики України: монографія; за заг. ред. д.ю.н., професора, заслуженого юриста України В.І. Курила. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 371 с.
8. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України : монографія. К.: Алерта, 2018. 204 с.

9. Сава А.П. Регулювання розвитку сільських територій : монографія. Тернопіль : Крок, 2018. 367 с.
10. Теоретичні засади розвитку земельних відносин у сільському господарстві / [Ходаківська О.В., Федоров М.М., Месель-Веселяк В.Я. та ін.] ; за ред. Ю.О. Лупенка, О.В. Ходаківської. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2018. – 236 с.
11. Юрченко Е. С. Право сільськогосподарського землекористування в Україні: теоретичні та практичні аспекти : монографія / Е. С. Юрченко. За ред. д-ра юрид. наук Т. О. Коваленко. Київ: Алерта, 2019. 234 с.

Тема 5. Адміністративне право і процес, фінансове право, інформаційне право

1. Lastra R. International Financial and Monetary Law (2nd Edition). England: Oxford University press, 2016. 700p.
2. Melnik I. Administrative law and administrative-procedural law: origins, achievements and prospects of development: monograph. Riga : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2019. 152 p.
3. Брижко В.М., Фурашев В.М. Інформаційне право та інформаційне законодавство. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2020. 288 с.
4. Головка О. М. Медіабезпека людини: засади інформаційно-правової політики: монографія. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2019. 168 с.
5. Запотоцька О.В. Управління сферою безпечності та якості харчової промисловості в Україні: адміністративно-правове дослідження: монографія. Київ : Видавничий центр «Кафедра», 2018. 400 с.
6. Логвиненко Б.О. Публічне адміністрування сферою охорони здоров'я: теорія і практика. Київ: «МП Леся», 2017. 344с.
7. Настенко М.О. Правовк регулювання фінансового контролю за діяльністю суб'єктів господарювання в Україні: дис. ... д-ра філософії: 12.00.07. Харків, 2018. 197 с.
8. Науково-практичний коментар кодексу адміністративного судочинства України / за заг. ред. Р.С. Мельника. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 1030 с
9. Питання адміністративного права / В.К.Колпаков, Р.С.Мельник, С.Г.Стеценко та ін. ; за ред. Н. Б. Писаренка. – Харків. : ООО «Оберіг», 2018. – 182 с.
10. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / за заг.ред. С.Чернова, В.Воронкової, В.Банаха та ін. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 606 с.
11. Тімашов В. О. Права громадян в Україні в процесі євроінтеграції : адміністративно-правовий аспект : монографія. Київ, 2017. 560 с.

12. Чорна В.Г. Адміністративно-правові обмеження в парадигмі права: монографія. Київ : Видавничий центр “Кафедра”, 2018. 351с.

Тема 6. Кримінальне право. Кримінологія

1. Michael G. Maxfield, Earl R. Babbie. Research Methods for Criminal Justice and Criminology. N.Y. 2017. 320 p.
2. Stacy L. Mallicoat Women, Gender, and Crime. N.Y. 2018. 164 p.
3. Актуальні питання кримінального законодавства України та практики його застосування : монографія / В.Я. Тацій, В.І. Борисов, Л.М. Демидова, та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, Л.М. Демидової. Харків: Право, 2017. 440 с.
4. Бабанли Р. Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади: монографія. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с.
5. Вереша Р. В. Проблеми суб'єктивної сторони складу злочину: дис. ... д-ра. юрид. наук. Київ, 2017. 583 с.
6. Горох О. П. Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування: монографія. Київ : ВД «Дакор», 2019. 676 с.
7. Литвинов О.М. Концептуальна модель механізму кримінальної відповідальності: монографія. Харків: Золота миля, 2017. 180 с.
8. Митрофанов І.І. Актуальні проблеми регулювання відповідальності у кримінальному праві: монографія. Одеса: Видавництво «Фенікс», 2017. 450 с.
9. Михайленко Д. Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи: монографія. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2017. 582 с.
10. Осадчий В. І. Злочини проти правосуддя : монографія. Київ. : ФОП Маслаков, 2018. 200 с.